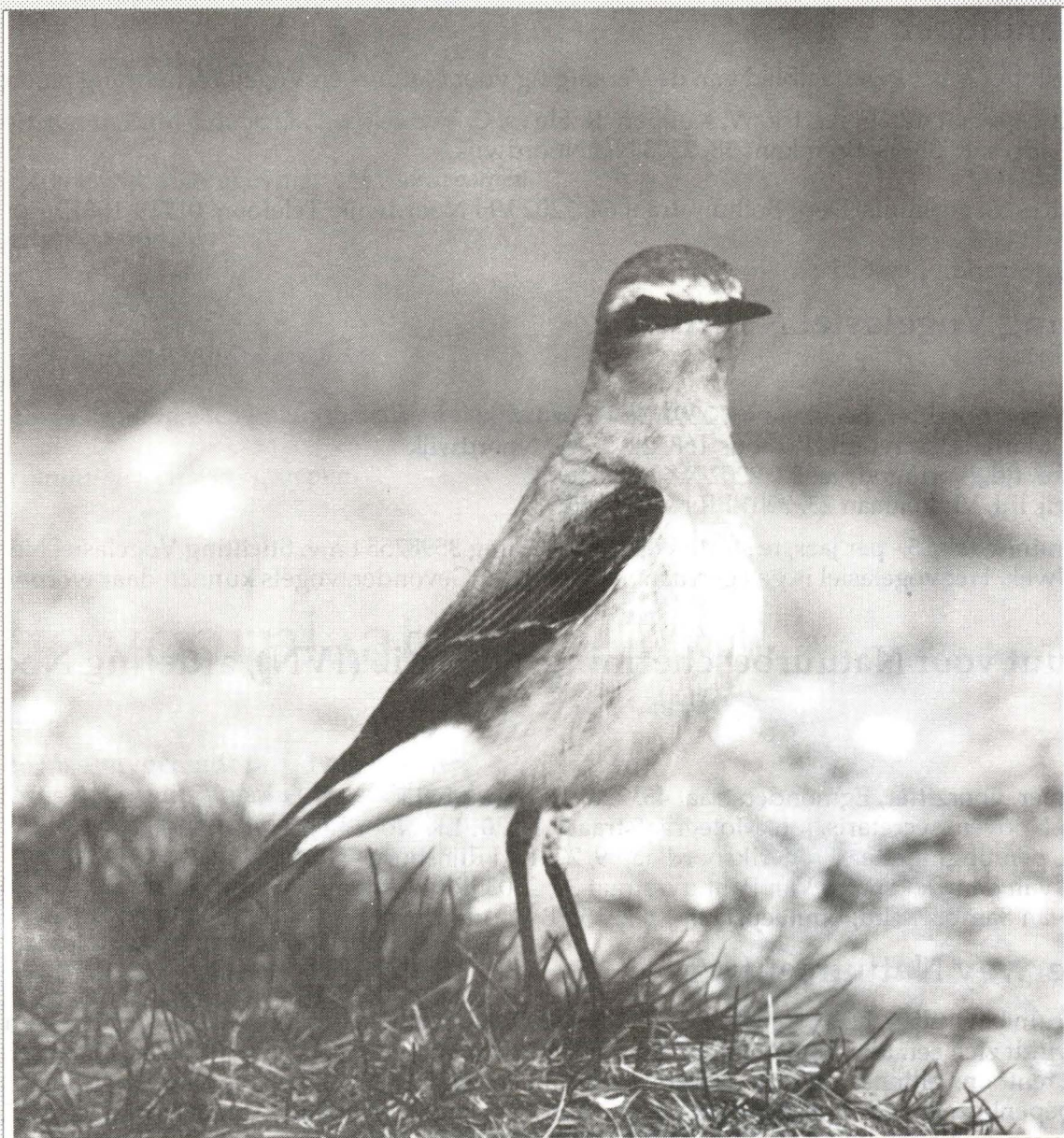

de STRANDLOPER

26e jaargang, nummer 3 september 1994

officieel orgaan van de vereniging voor natuur- en vogelbescherming noordwijk

Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk

Bestuur

J. van Dijk, voorzitter, L. Hellenberghof 32, 2202 XT Noordwijk
C. Verweij, secretaris, Vinkenlaan 23, 2201 BR Noordwijk
J. Veefkind, penningmeester, Breloftpark 26, 2201 TE Noordwijk
W. Baalbergen, lid, Schoolstraat 15, 2202 HC Noordwijk
Mevr. M. Bos, lid, Morgenster 23, 2201 SZ Noordwijk
R. Sluys, lid, Bremkant 38, 2203 NG Noordwijk
H. Verkade, lid, Tramsteeg 19b, 2201 KP Noordwijk

Contributie f 10,- per jaar (min.), jeugdleden f 6,- per jaar (min.), donatie f 5,- per jaar (min.)
Gironummer: 2573795 t.n.v. Penningmeester Vogelbescherming Noordwijk te Noordwijk
Bij de eerste Strandloper van het nieuwe jaar wordt een acceptgiro toegestuurd.

Ledenadministratie:

Adreswijzigingen, aanmelden nieuwe leden, etc.: Mevr. H. Veefkind-Lieneman, Breloftpark 26, 2201 TE Noordwijk

De Strandloper

De Strandloper is het kwartaalblad van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk.

De redactie bestaat uit: E. Aartse, W. Kuijper, R. Sluys, C. Verweij.
Redactie-adres: R. Sluys, Bremkant 38, 2203 NG Noordwijk.

Bezorgadres: B. Heethuis, Derk Bolhuisstraat 64, 2202 VH Noordwijk, Telefoon: 01719-10813

Oplage De Strandloper: 625 ex.

Stichting Vogelasiel Noordwijk

Bestuur

A. v. d. Werf, voorzitter, Beeklaan 64, 2201 BE Noordwijk
Mevr. A. Marijn, secretaris, Postbus 168, 2200 AD Noordwijk
K. Frumau, lid, Northgodreef 27, 2202 XZ Noordwijk
C. Verweij, lid, Vinkenlaan 23, 2201 BR Noordwijk

Donatie minimaal f 5,- per jaar, te storten op girorekening 3598755 t.n.v. Stichting Vogelasiel Noordwijk te Noordwijk. Het vogelasiel is gelegen aan het Dompad. Gevonden vogels kunnen daar worden afgegeven.

Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN), afdeling Noordwijk

Bestuur

D. Passchier, voorzitter, Egmonderstraat 45, 2201 RK Noordwijk
Mevr. N. Nooyen, secretaris, Joh. Molegraafstraat 14, 2201 LK Noordwijk
J. Eeman, penningmeester, Frederiksoordlaan 9, 2231 AJ Rijnsburg
Mevr. A. van den Oever, lid, Van Panhuysstraat 34, 2203 JR Noordwijk
Mevr. J. van Sambeek, lid, Linnaeuslaan 12, 2215 PB Voorhout

Jan Verwey Natuurcentrum

Het centrum bevindt zich aan de Weteringkade, naast de Openbare Bibliotheek in Noordwijk. In het centrum bevindt zich een uitgebreide natuurbibliotheek, die voor iedereen toegankelijk is. Ook is er een permanente tentoonstellingsruimte, waarin de natuur in en rondom Noordwijk in beeld wordt gebracht. Voor groepenbezoek is het centrum het gehele jaar, op afspraak, geopend. Contactadres Mevr. T. Bom, Lijnbaanweg 26, Noordwijk, Telefoon: 01719-11285. Tijdens de maanden mei t/m september is het centrum voor iedereen geopend op woensdagen en zondagen van 14.00-16.30 uur. Gedurende deze maanden is er tevens een wisseltentoonstelling te bezichtigen.

Sluitingsdatum inleveren kopij De Strandloper nummer 4:
15 november 1994

Inhoudsopgave

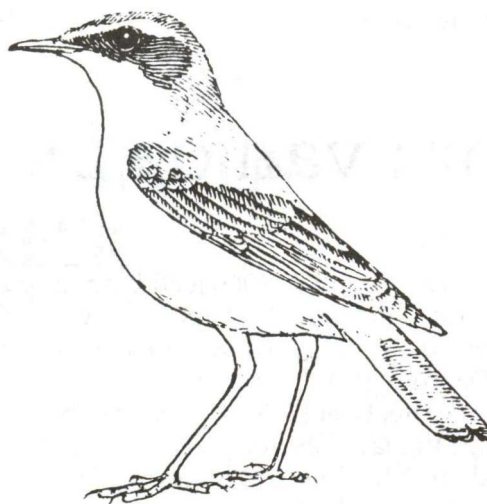
Bij de voorplaat, <i>Arnold Meijer</i>	pag. 3
Van de redactie	pag. 4
Agenda	pag. 4
Flora van de Duin- en Bollenstreek, <i>Jelle van Dijk</i>	pag. 4
De Behangersbij, <i>Annie v.d. Oever en Ankie van Koppen</i>	pag. 7
Oud Nieuws, <i>Kees Verweij</i>	pag. 8
Paddenbescherming visa versa, <i>Anca Meyknecht</i>	pag. 9
Stichting Vogelasiel Noordwijk, <i>Albert v.d. Werf</i>	pag. 10.
Omzwervingen in Zuid-Frankrijk, <i>Kees Verweij</i>	pag. 11
Exoten in Noordwijk en omgeving, <i>Ab Steenvoorden</i>	pag. 12
Rondje Groen, <i>W. Andelaar</i>	pag. 15
Vogelnieuws, <i>Ab Steenvoorden</i>	pag. 16
Waarnemingenrubriek, <i>Ab Steenvoorden</i>	pag. 17
Aankomstdata Zomergasten in Noordwijk en omgeving, <i>Ab Steenvoorden</i>	pag. 19
Lijst met commissies en werkgroepen	pag. 20

Bij de voorplaat

Arnold Meijer

Een van de meest typerende broedvogels in het duingebied is de Tapuit. Voor het broeden maakt de soort gebruik van konijneholten. De vogels zijn dan ook meestal op de grond te vinden. Met het zwarte masker, de oranje borst en de zwarte 'T' op de staart is het mannetje gemakkelijk te herkennen. Het vrouwtje is bruiner, maar heeft ook de karakteristieke staarttekening.

In het najaar is de Tapuit een algemene doortrekker en is hij niet zelden in kleine groepen te vinden. Van de overige tapuitensoorten zijn er drie in Nederland vastgesteld, (n.l. Bonte-, Woestijn- en Blonde Tapuit). Dit zijn echter dwaalgasten. In november 1992 bevond zich een Blonde Tapuit bij de uitwatering van Katwijk.

Tapuit

Van de redactie

Als u deze Strandloper inkijkt is de zomer weer voorbij. De bomen krijgen weer hun typische herfsttinten. De meeste planten hebben echter hun kleur verloren. Toch hoeft u niet tot het volgend voorjaar te wachten om de wilde planten in onze streek weer in volle bloei te zien.

In oktober komt namelijk de nieuwe Flora van de Duin- en Bollenstreek uit. Dit mooie boekwerk dat onder de bezielende leiding van Jelle van Dijk tot stand is gekomen en voorzien is van vele prachtige kleurenfoto's, die gemaakt zijn door Joost Bouwmeester, zal u veel lees- en kijkplezier verschaffen tijdens de lange winteravonden. Enkele leden van de redactie hebben al een kijkje in het concept mogen nemen en zijn tot de conclu-

sie gekomen dat dit boekwerk een 'must' is voor de echte natuurliefhebber. Kopen dus!!!

In deze editie vindt u naast de vaste rubrieken een reisverslag van Kees Verweij, een paddenvraagstuk van Anca Meyknecht, de, door Ab Steenvoorden in het archief opgeduikelde, exotische vogelbevolking in onze omgeving en een observatie van de Behangersbij.

De redactie wenst u veel leesplezier.

Kopij voor De Strandloper van december moet worden ingeleverd voor 15 november bij Rien Sluys, Brekant 38, 2203 NG Noordwijk.

Agenda

Lezingen in het Jan Verwey Natuurcentrum

Vrijdag 30 september

Lezing met dia's door de heren E. Cousin en L. Geelen van de Gemeentewaterleidingen Amsterdam over de opkomst zijnde, grote veranderingen rond het Van Limburg Stirumkanaal. Aanvang: 20.00 uur.

Vrijdag 28 oktober

Lezing met dia's door Hans Adema over paddestoelen. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 25 november

Lezing met dia's door Albert Salman over duin-

gebieden buiten Nederland, hun ontwikkeling en bescherming.

Aanvang 20.00 uur.

Excursies

Zaterdag 1 oktober

Excursie naar het Van Limburg Stirumkanaal in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Vertrek vanaf het Jan Verwey Natuurcentrum om 08.00 uur

Woensdag 28 december

Gaszenexcursie naar Zeeland. Vertrek 08.00 uur vanaf het Jan Verwey Natuurcentrum.

Flora van de Duin- en Bollenstreek

Jelle van Dijk

Vanaf de oprichting in 1966 leeft binnen onze vereniging de overtuiging dat je wat moet doen met de kennis die is vergaard over de natuur om je heen. Daarom gaf de vereniging al in 1973 in eigen beheer het boekje "De Vogels van Noordwijk" uit. Vijf jaar later volgde een uitgave over de wilde planten in onze omgeving: "De Flora van Noordwijk". Met beide uitgaven had de vereniging een tweeledig doel. In de eerste plaats boden beide boekjes een goed overzicht van de kennis op vogel- en plantengebied die tot op dat moment verzameld was. In de tweede plaats vormden beide uitgaven een middel om anderen erop te wijzen welke natuurwaarden in onze om-

geving nog voorhanden waren.

Het duurde tot 1989 voordat de vereniging weer een boek op de markt bracht: "Vogels van Noordwijk en omstreken". Aan deze uitgave waren jaren van intensief veldwerk vooraf gegaan. Het gehele gebied gelegen ten westen van de Leidse Trekvaart werd op broedvogels geïnventariseerd, terwijl door middel van speciale wintertellingen nauwkeurig werd nagegaan welke vogels en in welke aantallen hier de winter doorbrengen. Evenals in de jaren zeventig zal nu vijf jaar na het verschijnen van het vogelboek een Flora verschijnen. In de titel van het nieuwe plantenboek komt de naam Noordwijk niet meer voor, want het

boek heeft als titel meegekregen: "Flora van de Duin- en Bollenstreek". Lag de oostgrens van het onderzochte gebied bij het vogelboek nog bij de Leidse Trekvaart, voor het plantenboek werd de oude straatweg door de dorpen Hillegom, Lisse en Sassenheim als oostelijke begrenzing genomen.

Ook voor dit boek werd heel wat veldwerk verricht. Onze kennis over de flora van de duingebieden bleek aardig op peil te zijn, maar wie had er ooit serieus gekeken naar het onkruid op de bollenvelden en naar al het straatgroen op trottoirs en verkeersheuvels? Wat de landgoederen

den voor mensen die belangstelling hebben voor planten, maar daar niet te diep op in willen gaan. Of moest het boek zich richten op de echte "fre-aks" die ook elk grassprietje op naam willen brengen. Er werd besloten om een boek uit te geven waarin beide groepen aan hun trekken zouden komen. Alle landschappelijk herkenbare gebieden zoals duinen, bossen, weilanden en bollenvelden zouden in gemakkelijk leesbare hoofdstukken worden beschreven, terwijl het boek besloten zou worden met een systematische lijst van alle na 1978 gevonden soorten in het studiegebied.

FLORA VAN DE DUIN- EN BOLLENSTREEK

betreft was er voldoende kennis over Offem en Leeuwenhorst binnen de werkgroep, maar wie weet het fijne van wat er groeit op de landgoederen Keukenhof en Wassergeest? Kortom het besluit om een nieuw boek uit te geven over een veel groter gebied betekende in de eerste plaats dat er enkele jaren achtereen heel wat gebotaniiseerd moest worden.

De werkgroep, bestaande uit Ees Aartse, Joost Bouwmeester, Jelle van Dijk, Martien de Graaf, Wim Kuijper en Rien Sluys, heeft bij de start van het project lang gediscussieerd over de opzet die bij het nieuwe boek gevolgd zou worden. Moest het gewoon een leuk en aantrekkelijk boek wor-

Nu het boek vrijwel klaar is, durf ik te zeggen dat het boek niet voor twee, maar zeker voor vier doelgroepen zeer de moeite waard is. De eerste en naar wij hopen de grootste groep bestaat uit mensen die houden van een goed uitgegeven, informatief boek met veel kleurenfoto's. Het boek wordt evenals het vogelboek uit 1989 zodanig geproduceerd dat het niet na één of twee keer doorlezen uit elkaar zal vallen. Het is een boek om te lezen, te herlezen en te gebruiken. Aan de foto's is de grootste zorg besteed. Dankzij de vele kleine en grote sponsors, waarvan sommigen een bedrag van drie cijfers overmaakten, is het gelukt om in het boek 83 kleurenfoto's en 25 zwart-wit

foto's op te nemen. De meeste foto's zijn met eindeloos geduld gemaakt door Joost Bouwmeester. Een groot probleem in onze regio bij het maken van foto's is het vrijwel altijd aanwezig zijn van wind. Wil men een grote dieptescherpte bereiken dan is men genoodzaakt de weinige windstille momenten te benutten. In het boek zijn schitterende foto's te vinden. Werkelijk spectaculair zijn de foto's van waterplanten waarbij de fotograaf met statief en al tot over zijn middel in het water stond. Ook de close-ups van soorten als Daslook, Bitterkruidbremraap en Groot springzaad getuigen van groot vakmanschap. De tweede groep voor wie het boek zeer de moeite waard is, bestaat uit mensen met grote belangstelling voor de Duin- en Bollenstreek. Daarbij denken we natuurlijk aan allen die uit hoofde van hun functie met het wel en wee van de streek te maken hebben zoals leden van bestuurscolleges, de agrarische sector en de toeristische sector. Bovendien denken wij bij deze doelgroep aan de mensen die belangstelling voor streekhistorie aan de dag leggen.

In het boek is veel te lezen over de "groene" geschiedenis van onze regio. Dat beperkt zich niet tot het speciale hoofdstuk over de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Elk hoofdstuk begint met een inleiding waarin allerlei geschiedkundige bijzonderheden over het te bespreken landschapstype zijn te vinden. Bij de bollenteelt komen de grootscheepse afzandingen uit het eind van de vorige en het begin van deze eeuw ter sprake, het hoofdstuk over de flora van de wegbermen begint met de historische wegen in de regio, over de flora langs de spoorlijn wordt pas begonnen nadat iets gezegd is over de aanleg van de lijn en de sluiting van de stations. Ter illustratie zijn enkele oude ansichten uit de verzameling van Kees Verweij afgedrukt.

De derde doelgroep werd eerder al even omschreven: mensen die van de natuur houden en een goed leesbaar boek met mooie plaatjes wensen, waarin ze nog eens iets kunnen nalezen wat ze buiten zelf hebben gezien. Over die mooie plaatjes is hiervoor al het nodige gezegd. Over de leesbaarheid van de tekst kunnen we kort zijn. Alle teksten die geproduceerd zijn, werden niet alleen inhoudelijk maar ook nadrukkelijk op het gebied van leesbaarheid door de redactie onder handen genomen. Iedereen die in staat is de meeste stukjes in De Strandloper te lezen, zal geen enkele moeite hebben met de informatieve teksten in dit boek.

Tenslotte de groep bestaande uit mensen die precies willen weten wat er allemaal in de Duin- en Bollenstreek groeit. Natuurlijk kan en wil niemand beweren dat hij elke vierkante meter van de streek heeft onderzocht, maar wel durven wij rustig te stellen dat nog niet eerder op zoveel plekje naar het voorkomen van planten is gekeken. Beperkte het onderzoek voor De Flora van Noordwijk uit 1978 zich vooral tot de duinen en de landgoederen, nu werden ook bollenvelden,

graslanden, bloementeeltpercelen, vuilstorthopen, bouwterreinen, wegbermen, rangeerterreinen en psychiatrische inrichtingen bezocht. Bovendien mochten wij gebruik maken van de lijsten die het provinciaal onderzoek naar het voorkomen van waterplanten in de jaren tachtig had geproduceerd. Voor de omgeving van Hillegom ontvingen wij veel aanvullingen van Gert Baeyens. Teneinde de lijst zo volledig mogelijk te laten zijn, zijn voor deze Flora ook alle moeilijke families en geslachten eens flink onder handen

Speerdistel

genomen. Dat leverde heel wat nieuwe soorten voor onze regio op! Al met al vermeldt de lijst achterin het boek nu bijna duizend soorten! Al deze soorten worden in het laatste hoofdstuk in systematische volgorde genoemd, voorzien van enkele opmerkingen over verspreiding en talrijkheid.

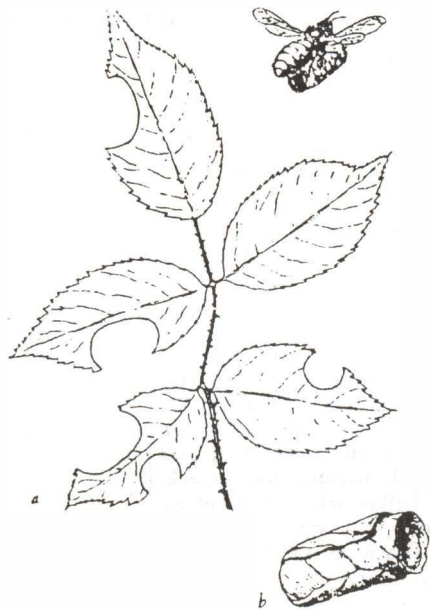
Het zal u duidelijk geworden zijn dat u wellicht tot meer dan één van de genoemde doelgroepen behoort en dat u met goed fatsoen niet om de aanschaf van dit boek heen kunt. De prijs voor een boek met zoveel kleur is eigenlijk uitzonderlijk laag. Natuurlijk kent u in uw familie- en kennissenkring ook allerlei personen van wie u weet dat ze dit een leuk boek zullen vinden. Maak ze op deze uitgave attent of nog beter: geef ze dit prachtige boek kado!

Het boek zal vanaf eind oktober te koop zijn bij Jelle van Dijk, Leendert Hellenberghof 32, bij Rien Sluys, Bremkant 38 en bij Verkade "Bedderie". Tevens is het boek te koop op de maandelijkse ledenvergaderingen in het Jan Verwey Natuurcentrum en in de meeste boekhandels in de streek.

De Behangersbij

Een belevenis in de natuur van Anny van den Oever, aangevuld met achtergrondinformatie van Ankie van Koppen

Tot zijn verbazing zag Simon een bijtje vliegen met een blaadje tussen haar pootjes en ontdekte dat van de sneeuwbes achter de schuur allemaal

Afb. 114. a. Een solitaire bij (Megachile) heeft gedeeltelijk ovale, gedeeltelijk ronde stukjes blad uitgesneden met haar kaken en deze, stuk voor stuk opgerold, naar haar woning gebracht (rechts boven in de tekening). b. Een nest: de zijwanden en de bodem zijn uit de ovale, van onderen omgevouwen bladstukjes gevormd, het deksel uit een rond stukje. Binnenin bevindt zich de voedselkoek met een ei.

mooie ronde stukjes waren geknipt. Dat moet het behangersbijtje zijn.

In de boeken gezocht en ja hoor. Op blz. 253 van Reader's Digest "Vlinders" stond een beschrijving met plaatjes hoe het verder gaat. Als we gingen kijken wat er verder gebeurde, zagen we een bijtje dat met een blaadje tussen de pootjes op een zonnig plekje het blaadje oprolde in de vorm van een vingerhoedje. Boven op het blaadje zittende werd het met de potjes in de vorm gedrukt en door middel van speeksel aan één kant dichtgemaakt, aldoor met het achterlijf wiebelend. (zie R.D. blz 253).

Het is verwonderlijk met wat een snelheid zo'n klein bijtje een keurig stukje uit een blad knipt.

Op verzoek ben ik nog wat verder gaan zoeken in een aantal boeken over insecten.

Hier nog wat meer informatie:

De behangersbij (geslacht Megachile) komt in meer dan 1000 soorten over de hele wereld voor. Behalve in de sneeuwbes kan je dit bijtje aan het werk zien in een rozestruik, een vlier of frambo-

zestruik. Alle behangersbijen zijn "buikverzamelaars", zij verzamelen het stuifmeel door met de borstelharen aan de onderzijde van het achterlijf over de meeldraden te strijken. Nadat zij ovale of ronde stukjes uit de groene bladeren heeft geknipt en heeft opgerold, brengt zij deze naar haar woning, een gang die zij gemaakt heeft bijvoorbeeld in vermolmd hout.

Dit herhaalt zij nog enkele malen, waarna zij van deze verschillende stukjes blad een vingerhoedje plooit dat als "wieg" dient voor de larve. In dit vingerhoedje brengt zij de honingkoek aan en legt er een eitje op om tenslotte de opening met ronde stukjes af te sluiten.

Nauw verwant aan de behangersbijen zijn de metselbijen van het geslacht Chalcidodoma. Zij maken hun nest van zand en speeksel vastgehecht aan een muur of een steen. Elk wijfje bouwt 4 tot 6 van zulke nesten, die elk uit 6 tot 10 naast elkaar gelegen cellen bestaan. Omdat op eenzelfde plaats dikwijls veel wijfjes nestelen, ontstaan na verloop van tijd zeer omvangrijke "flatgebouwen". Al deze gedragpatronen zijn aangeboren en hoe zinvol ze ook steeds lijken, toch bieden ze door hun starheid weinig aanpassingsmogelijkheden. Als een behangersbij eenmaal klaar is met bouwen en stuifmeel begint aan te dragen, bekommert zij zich helemaal niet om een gat, dat men in de cel maakt: zij laat de kostbare last er achteloos doorheen vallen.

Het papaverbijtje (*Osmia papaveris*) maakt veel eencellige nesten in de grond en bekleeft ze met bloembladeren van klaprozen.

Tenslotte wil ik nog iets vermelden over de kegelbijen (geslacht *Coelioxys*). Deze overvallen vooral de nesten van behangersbijen. Ze moeten dikwijls listig te werk gaan om hun doel te kunnen bereiken, want de gastheerbij inspecteert haar nest meestal voordat zij haar eitje legt en gooit ongewenste gasten eruit. Wanneer zij daarna wegvliegt om de stukjes blad te halen voor de afsluiting van het nest, moet de parasiet snel van de gelegenheid gebruik maken om haar eitje alsnog in de cel te deponeren: de gastheer controleert het nest nl. slechts één keer.

Literatuur:

Frisch K. von. De Honingbij. Utrecht. Het Spectrum.

Klots A.B. en Klots E.B. Elseviers wereld der dieren; insecten.

Grzimek. Het leven der dieren. D1. 2. Insecten.

Oud Nieuws

Kees Verweij

Bij het doorbladeren van enige oude badcouranten van voor de laatste oorlog trof ik een aardig artikel aan over de bloeiende duinen in Noordwijk. Aan het einde van dit artikel stonden de initialen d.B., die zonder twijfel staan voor Meester de Boer, een bekend hoofdonderwijzer te Noordwijk aan Zee. Hij was een groot liefhebber van wilde planten, die hij ook regelmatig beschreef o.a. in de Gids voor de Badplaats voor Noordwijk en Omstreken.

Ook schreef hij een wat uitgebreidere gids over de wilde planten in diverse delen. Zelf bezit ik

het deeltje Lentebloemen, waarin hij ook regelmatig verwijst naar bijzondere vondsten in en rond Noordwijk. Vele oudere Noordwijkers beschrijven hem als een bijzonder geïnteresseerde, markante persoonlijkheid en een gezaghebbende verschijning. Dit laatste is zeker waar, want als jongetje van 5 à 6 jaar ontmoette ik hem samen met mijn ouders in zijn latere woonplaats Zeist. Zijn grote grijze baard maakte toen op mij een diepe indruk.

Onderstaand artikel verscheen in de Badcourant van zaterdag 4 juli 1936.

UIT DE NATUUR

NOORDWIJK'S BLOEIENDE DUINEN

Op het duin, een rijkdom van Vioen,
Bij den Kruipwilg diep in 't mos verscholen,
Wilde Thym, aan geur en honig rijk,
En het scherpe Sedum, goud geltijk;
Onverbleekt bij 't felste zonnebranden.
Gouden Toortsen in de schraalste zanden.
N. BEETS.

Heerlijk is het duinlandschap. Vroolijk als het blikkert in het zonlicht. En zelfs als het verblijf aan 't strand minder aangenaam is door de frissche zeewinden en den bewolkten hemel, is een wandeling door de duinen een genot, is er altijd nog wel een plekje te vinden, waar men zich kan neerzetten, om rustig te genieten van al de schoonheid, die het heuvelland biedt: de prachtig wisselende luchten, de overvliegende vogels, die de lucht vervullen met hun geroep, het kleiner gevoelge, dat er huist en ons onthaalt op een openluchtconcert, afwisselend en schoon door den eenvoud, in een omgeving vol kleur en geur, altijd weer anders in verband met den tijd, maar steeds weer van dien aard, dat we versterkt worden in de meening, dat de flora onzer duinen overtreft die van bosch en hei, van wei en polder; misschien alleen overtroffen in weelderigheid door die van onze plassen en slooten en meren, alsmede door die van de Alpenweiden en van het bergland in 't algemeen, doch waarmee ze in elk geval groote overeenkomst vertoont in verscheidenheid en voornaamheid. Alles is kleiner en bescheidener, maar we treffen er verschillende bergplanten aan, welke de roem uitmaken van het Alpenland, die de toerist daar bewondert, terwijl hij ze hier gedachtenloos voorbijgaat.

De frissche, zuivere, onbedorven, zuurstofrijke lucht is met volle teugen in te halen; het bloed stroomt sneller en na een flinke duinwandeling nemen we een deel van de vroolijkheid mee en kunnen medicamenten tot opwekking van den eetlust achterwege blijven.

De geuren van den dichtertlijken Thym, van Walstroo en Havikskruid vervullen de lucht en werken eigenaardig in op uw stemming. De Vioen zetten hun bloei voort en geven kleur aan de meest onbegroeide, zandige duinpannen. Het wit van den akkerhoornbloem heeft hier en daar de overhand en kleedt het landschap in bruidstooi. Het rood van Wikke en Thym steekt er scherp tegen af en het geel van Havikskruid of Muizenoor, van Ratelaar en Bitterkruid voltooit het kleurenspeel. En dan de eigenaardig gekleurde grassen, zeegroen, zilverkleurig, gemengd met geel en rood op den ondergrond van het blinkend witte kwartszand, slechts met moeite weer te geven door het penseel onzer bekende Hollandsche bloemen- en landschapsschilders.

Trotsch verheffen zich hier en daar reeds de bloemrijke stengels van het Slangenkruid, waarvan de bloemen eerst rood zijn, om zich dan te ontplooien in een prachtig blauw, zoodat ze wedijveren met het spreekwoordelijke anchusablauw en ze terecht genoemd worden de Delphiniums onzer duinen, de Riddersporen, die uw aandacht trekken in de bloemenwinkels en de borders onzer tuinen.

In vochtige duinpannen, tusschen allerlei dwergachtig struikgewas, met hier en daar een Meidoorn of Gelder-

sche roos, verheffen zich in massa de witachtige of rooskleurige bijschermen van de Valeriaan, wien wortels — zoo als gekunt ruiken — het veelgebruikte geneesmiddel van dien naam leveren; vroeger ook aangewend tegen koorts; vandaar de naam Koortswortel.

Daarnaast treft ge de Hondstong aan met haar eigenaardig roodbruine bloempjes, een kleur, die weinig voorkomt. Zijn ze uitgebloeid, dan vertoonen zich de van weerhaken voorzien zaden, die ge ongewild aan uw kleeren mee huiswaarts draagt en waardoor ge meehelpt aan de verspreiding, meestal door dieren ver-richt.

Op eenigen afstand wordt uw aandacht getrokken door een vreemdsoortige plant, met geelachtig bruine schubben inplaats van groene bladeren en aan den top van den drie à vier dm langen stengel een aantal vuilgele lippenbloemen. 't Is de Bremraap, die woekert op andere planten en zich met zuignapjes heeft vastgezogen op de

wortels van den gastheer, die het werk doet en de spijsen bereidt, waarmee de parasiet zich voedt. Zulke klaploopers kunnen we in onze maatschappij wel missen, nu meer dan ooit.

Daar vliegen een paar tapuiten. Ze doen heel onrustig, al maar hun eigenaardige angstroepen uitstootend. Er moet wat aan de hand zijn. Bij onderzoek blijkt, dat de jongen het nest hebben verlaten en hun eerste vliegproeven afleggen. Tegen de takken van een dwergberk en een ouden krom gegroeiden Meidoorn houden ze zich schuil, om dan weer wat verder te fladderen, wat onbeholpen, zoodat de angst der ouders te verklaren is. Onze jongens zullen ze wel met rust laten. Ze weten bij ervaring, hoe ook hun ouders hen altijd met liefde en zorg omringen en ze niet aan hun lot overlaten, als ze zijn uitgevlogen.

Zoo geeft de Natuur menige les. Die we zeker gaarne ter harte nemen. Tot ons voordeel. d. B.

Paddenbescherming visa versa

Anca Meyknecht

Na het lezen van het artikel van Jan Jacobs blijf ik toch met heel veel vragen zitten. Lopen met de padden ook salamanders mee? Hoe komen de padden terug? Hoe gaan de kleine padjes op stap?

In Maart zie ik 's avonds vaak salamanders oversteken, vroeger was er hier veel groen, weiland en slootjes. Nu is er een nieuwe wijk en het gras is tegelpad geworden. Vroeger zag ik die salamanders niet, nu elk voorjaar wel zo'n stuk of vijftien.

Padden zitten veel in mijn tuin, kleine en grote, het hele jaar door eigenlijk. (Behalve 's winters allicht.)

Toen ik dit voorjaar veel kikkerdril en paddesnoeren in de sloot parallel aan de Rijksweg A44 zag lette ik op wanneer het dikkopjes werden. En later, begin juli kropen en hupten er allemaal baby-kikkers en padjes door 't gras, echt honderden. Er zat vaak een reiger of een Scholekster te loeren, maar ja zo gaat dat.

Een week later ging ik weer eens kijken. De sloot was "geschoond", alle Zwanebloemen lagen dood op de kant. Heel veel padjes en kikkertjes moeten platgewalst zijn onder de brede banden van de tractoren of hoe die monsters mogen heten, maar er waren er nog wel.

Dat is dus dé tijd om sloten te schonen, gelijk de padjes dood, hoeft je niet meer te helpen met overzetten, geen tunneltjes graven, nee plat rijden!!

Ach het is nog een lekker hapje voor maden en andere natuurlijke opruimers.

Dat was even 'n verhaaltje maar toch wil ik weten, hoe gaan die grote padden terug en hoe gaan de nieuwe generaties padjes op pad?

Naschrift redactie

Ook bij ons is het niet precies bekend wat er gebeurt, nadat de padden hun paddesnoeren in de sloot hebben afgezet. We verwijzen hierbij naar: Wetenswaardigheden over Amfibieën en Reptielen van het Nederlandstalig gebied (WARN) p/a Werkgroep Dieroecologie, Vakgroep Oecologie, Faculteit der Natuurwetenschappen (KUN), Toernooiveld, 6525 ED Nijmegen

Stichting Vogelasiel Noordwijk

Albert v.d. Werf

Verslag tweede kwartaal 1994

Zoals gebruikelijk werden er het tweede kwartaal weer volop jonge vogels aan het asiel afgeleverd, die met wisselend succes werden grootgebracht. In de hoop dat we in de komende jaren wat nauwer kunnen gaan samenwerken met het nieuwe vogelasiel in Lisse. Dit asiel wordt gerund door Dhr. J. van Ruiten, die samen met zijn vrouw permanent aanwezig is en daarom volop tijd heeft om jonge vogels constant van voer te voorzien.

Van de Zeekoeten, die het eerste kwartaal werden afgeleverd op het asiel konden er uiteindelijk elf worden gelost. Omdat de meeste paraffine op hun verenkleed hadden, duurde het 'waterdicht' worden erg lang. Ze zijn uiteindelijk in juli gelost op de pier van IJmuiden. Voor de Papegaaaiduiker en Alk liep het echter minder goed af. De twee jonge Blauwe Reigers waren afkomstig uit het asiel in Lisse, waar ze van jongs af aan waren grootgebracht. Ze doen het voorspoedig en kunnen waarschijnlijk eind augustus worden gelost.

Kwartaalverslag april, mei, juni 1994

Soort	Aanwezig 1-4-94	Gebracht	Dood	Gelost	Aanwezig 30-6-94
Blauwe Reiger	-	2	-	-	2
Jan van Gent	1	-	-	1	-
Alk	1	-	1	-	-
Papegaaaiduiker	1	-	1	-	-
Zeekoet	15	3	7	-	11
Kleine Mantelmeeuw	-	1	1	-	-
Zilvermeeuw	2	1	1	2	-
Stormmeeuw	1	-	1	-	-
Eend	-	3	3	-	-
Bonte Kraai	-	1	-	1	-
Kauw	-	6	2	2	2
Vlaamse Gaai	-	2	2	-	-
Ekster	-	7	6	1	-
Scholekster	-	3	1	-	2
Merel	-	25	15	8	2
Spreeuw	-	9	8	1	-
Huismus	-	9	5	4	-
Putter	-	1	-	1	-
Koolmees	-	3	2	1	-
Gierzwaluw	-	2	-	2	-
Groene Specht	-	1	1	-	-
Duif(spec)	1	16	9	6	2
Houtduif	-	1	1	-	-
Tortelduif	-	2	-	2	-
Diamantduif	-	1	-	1	-
Kanarie	-	2	1	1	-
Agapornis	-	1	-	1	-
Totaal	22	102	68	35	21

Omzwervingen in Zuid-Frankrijk

Kees Verweij

Eén van Frankrijks mooie tuinen (Velines)

Hoewel ik al een aantal keren in Frankrijk ben geweest, biedt dit land bij elk bezoek toch weer speciale verrassingen.

Ditmaal trok ik begin juli jl. tezamen met een collega en zijn vrouw naar de Dordogne. Daar verbleven wij gedurende een week in een huisje op de camping 'De la Plage' aan de rivier de Dordogne, ongeveer 60 km ten oosten van Bordeaux. Deze camping wordt beheerd door een oud Noordwijker, Gerard Schilperoord, die ruim twee jaar geleden het beheer van deze camping overnam.

De camping, direct aan de rivier gelegen, is prachtig begroeid met diverse fruitbomen, wijnstruiken, Vijgebomen, Mimose's, Trompetbomen en wat dies meer zij. Zij leek wel op een soort arboretum. Tijdens de hete uren van de dag was het onder deze bomen heerlijk toeven. Terwijl we rustig zoveel fruit mochten plukken als we wilden.

Ondanks de hoge temperaturen, soms boven de 40, hebben we steeds behoorlijke wandeltochten ondernomen. De eerste dag liepen we vanaf de camping langs de oever van de Dordogne. Hoewel daar een pad stond aangegeven, moesten we ons zo nu en dan door het struikgewas een weg banen. Niettemin hadden we van daaruit op verschillende punten een aardig gezicht op de rivier. De forellen konden we zo langs zien zwemmen. Een leuke verrassing was ook het Groot War-

kruid, dat op brandnetels woekert. Slechts eenmaal eerder heb ik hem in de binnenduinen van de Amsterdamsche Waterleidingduinen gezien. Op dode bomen en struiken trof ik verschillende leuke paddestoelen aan zoals reusachtige Vuurzwammen met een doorsnede van soms meer als 50 cm, een klein type Zadelzwam e.d.

De directe omgeving van de camping is vrij heuvelachtig, met afwisselend mooie bospartijen, wijngaarden en zonnebloemvelden. Hoewel de bloei van de meeste planten al over was wisten we er toch nog verschillende aardige te vinden zoals de Heemst, die vroeger in Noordwijk ook wel als geneeskrachtig kruid werd geteeld, een grote soort roze lathyrus, diverse Campanula's, Kaardebollen en nog vele anderen. Helaas waren we te laat voor de Orchideeën, want op een willekeurige helling vonden we de restanten van ruim vijf verschillende soorten, die helaas allen waren uitgebloeid.

Verder bezochten we onder andere het kasteel Montaigne met het daarbij behorende landgoed. Zoals de naam al doet vermoeden woonde op dit kasteel de beroemde 16e eeuwse Franse dichter Montaigne, over wie mijn oude leraar Frans op de middelbare school zo boeiend kon vertellen. Wat ik niet wist, was, dat hij ook een zeer bedreven ruiter was. Tot mijn groot genoegen toonde men mij de zadelkamer, waar nog drie originele zadels van hem hingen. Ik kan mij nauwelijks voorstellen, dat men op zo'n recht houten, weliswaar met leer bekleed zadel, prettig kan zitten.

Heemst

Gelukkig bieden de rijzadels van heden ten dage heel wat meer comfort aan paard en ruiter. Op het landgoed rond dit kasteel trof ik voor de eerste maal de Klimopbremraap aan, die in Neder-

land slechts op een plekje op de Pietersberg groeit. Zijn kleur is rood-oranje, dus heel wat anders als de ons vertrouwde Blauwe Walstro of Bitterkruidbremraap uit de duinen. Op een dode eik zag een paar mooie exemplaren van de Kogelhoutskoolzwam, een paddestoel die ik ook maar één keer in de AW-duinen heb gevonden. Het gaat hier om grote zwarte glanzende knobbels met een doorsnede van soms meer dan 4 cm. Ten noorden van de Dordogne rond het plaatsje

Koningsspage

Mussidan liggen enkele fraaie heuvelachtige bossen, afwisselend bedekt met Zeedennen en diverse soorten loofhout. De ondergroei bestond vaak uit een mooie donkerpaars bloeiende heidesoort. We hebben hier enkele aangegeven wandelroutes gelopen. Het was warm, soms bijna 40 graden, maar er was zoveel te zien dat we de hitte eigenlijk nauwelijks in de gaten hadden. Per slot van rekening heb ik met een rugzak door de Afrikaanse vlakten gelopen, waar het soms wel 45 graden was. Dan viel het hier toch reuze mee? Door de hoge temperaturen waren insecten zoals

libellen en vlinders heel actief. Ik heb er verscheidene mooi kunnen fotograferen.

Bij warmte hoor je de vogels wat minder, maar ze waren er wel. Zo zagen wij de Orpheusgrasmus, de Wielewaal, verschillende Geel- en Grauwe gorzen en de Roodkopklauwier, verschillende soorten roofvogels en nog veel meer andere soorten.

Al deze natuurtochtjes werden regelmatig afgewisseld met bezoeken aan oude stadjes, kerken e.d., die je daar in grote verscheidenheid aantreft. Na zo'n week in het lieflijke Dordognegebied trokken we verder naar de Pyreneeën. Vlak bij het plaatsje St. Croix Volvestre namen we onze intrek in een oude boerderij die een Nederlands echtpaar geheel is opgeknaapt en voor een deel als verblijfsaccommodatie is ingericht. St Croix Volvestre ligt tussen de uitlopers van de Pyreneeën, ongeveer 80 km. ten zuiden van Toulouse. Vanuit dit plaatsje trokken we langs verschillende wegen de Pyreneeën in. De Spaanse kant heb ik al tweemaal bezocht, maar de Franse kant had ik nog niet eerder gezien. De Franse kant ziet er opvallend groener uit en de hellingen zijn rijkelijk met beukebossen begroeid. Naalddhout ontbreekt nagenoeg, hetgeen dus een duidelijk verschil is met het de Alpen. Op plantengebied zijn de Pyreneeën erg apart en we troffen er dan ook verschillende nieuwe soorten aan als enkele Steenbreken en Campanula-achtigen, Akeleien, twee soorten Vingerhoedskruid, een grootbloemige Stinkende Gouwe enz enz. Soms zagen we oude bekenden uit onze Coepelduynen, zoals het Hondskruid, de Steentijm, de Borstelkrans, het Muizeoortje, de kleine Pimpinel, de welriekende Agrimonie en de Beemdkroon.

De Pyreneeën staan bekend om de vlinders en ik heb er ook vele kunnen zien en fotograferen. Op één struik zag ik zelfs twee Koningsspages en drie Koninginnenpages. De Blauwe Weerschijnvlin- der, de IJsvogel en de Gehakkelde Aurelia waren verder leuke verrassingen. Vogels laten zich in de zomertijd wat minder zien en horen, maar een Slangenarend, een Vale Gier, een Zwarte Specht en een Dwergooruil zijn zeker ook leuke waarnemingen die je en passant meeneemt.

U ziet, in slechts twee weken kun je heel wat beleven. Graag weer tot een volgende keer.

Exoten in Noordwijk en Omgeving

Ab Steenvoorden

Steeds vaker worden er in Nederland vogelsoorten waargenomen, waarvan de herkomst onduidelijk is. Ook in onze omgeving worden de laatste jaren steeds meer waarnemingen gedaan van vogels die vrijwel zeker uit gevangenschap afkomstig zijn.

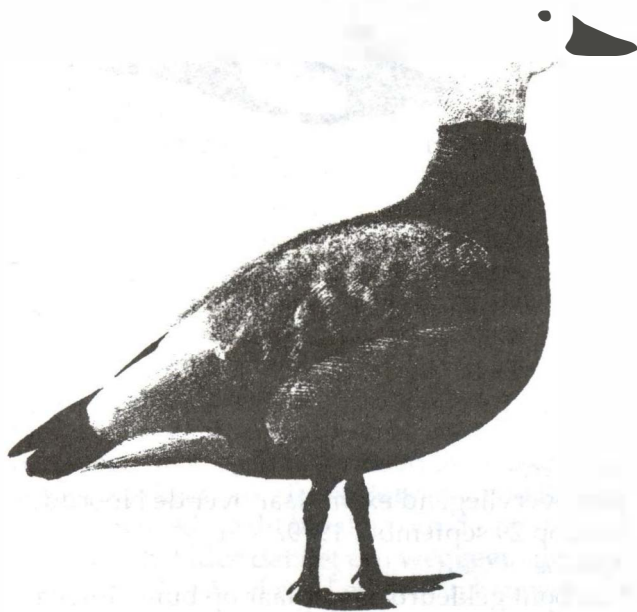
Het is misschien maar gelukkig dat een groot

aantal van deze exoten het klimaat in Nederland niet overleeft, want wie weet wat voor een invloeden deze vaak exotische vogels op onze inheemse vogelstand kunnen hebben.

Een aantal exoten daarentegen doet het wel erg goed in Nederland, neem bijvoorbeeld de Knobbelzwaan, de Fazant of de Nijlgans, drie van origine exoten die toch eigenlijk niet meer uit ons

land zijn weg te denken.

Veel vogelaars hebben toch een beetje een hekel aan al deze exoten, ook al is het grappig om een groepje fel roze gekleurde Flamingo's in het Nederlandse polderlandschap te zien. Het grootste probleem is dat het steeds moeilijker wordt om te bepalen of je met een 'echte' wilde vogel te maken hebt of met een exoot. Vooral bij de in Nederland wat zeldzamere soorten geeft het vaak problemen. Bijvoorbeeld eendachtigen; vrijwel alle eendensoorten worden in waterwildcollecties gehouden en ontsnappen nog wel eens. Soms is het wel te zien dat de vogel uit een collectie komt, beschadigde veren, een ring en/of kleur-ring of hij wordt gezien in een seizoen dat het vrijwel onmogelijk is dat het om een wilde vogel gaat, maar vaak komt men er echt niet uit. Dan is het jammer, want was het nu echt die bijzonderheid waar elke vogelaar hoopt ooit eens tegen aan te lopen of was het nu toch een exoot.

Casarca

Ik heb geprobeerd om in onderstaand overzicht alle exoten op een rijtje te zetten waarvan bekend is dat ze in Noordwijk en omgeving zijn waargenomen, en ik moet eerlijk bekennen dat er soorten tussen staan waarvan ik nog nooit gehoord heb, laat staan dat ik weet hoe ze er uit zien. In het overzicht staan ook een aantal soorten waarvan niet met zekerheid is te zeggen of het hierbij om wilde exemplaren gaat of om exoten. Ik heb ze opgenomen, omdat naar mijn mening de kans dat het om zogenaamde wilde vogels gaat wel erg klein is.

Roze Pelikaan

Eén exemplaar waargenomen over zee op 25 mei 1975.

Flamingo spec.

Acht waarnemingen van een Flamingo, waarvan niet precies kon worden vastgesteld om welke soort het ging.

Chileense Flamingo

Twee waarnemingen, één exemplaar in 1981 in het Oosterduinsemeer en drie op strand bij de Uitwatering op 22 augustus 1986.

Knobbelzwaan

Een voormalige exoot. Tegenwoordig redelijk algemeen voorkomend. De Nederlandse populatie bestaat voor het grootste deel uit verwilderde en ontsnapte exemplaren.

Zwarte Zwaan

Vrij veel waarnemingen, vooral in de polders en over zee, de laatste waarneming dateert van 12 juli 1994, toen zwommen twee exemplaren voor hotel Noordzee in zee.

Sneeuwgans

Dit is nu zo'n soort waarbij het vrijwel onmogelijk is om vast te stellen of het nu om wilde exemplaren gaat of om exoten. In totaal drie waarnemingen van overvliegende exemplaren.

Indische- (Streepkop)gans

Eén waarneming, een overvliegend exemplaar boven de Noordduinen op 30 april 1993.

Nijlgans

Deze gans doet het in Nederland erg goed, verschillende broedgevallen in onze omgeving. 's Winters in groepen van enkele tientallen exemplaren in de polders.

Brandgans

Zeven ontsnapte exemplaren. Vanaf februari 1992 wordt dit groepje regelmatig rond Noordwijk waargenomen.

Canadese Gans

Verschillende waarnemingen, vooral in het voorjaar. Twee vrij tamme exemplaren werden waargenomen in 1993 in de Bronsgeest en rond landgoed Offem.

Casarca

Vanaf 31 oktober 1993 t/m 21 april 1994 werden vier exemplaren vrijwel dagelijks waargenomen rond Noordwijk. In december 1993 werd er ook een hybride Casarca x Nijlgans waargenomen.

Muskuseend

Verschillende broedgevallen in de wijk Boerenburg in Noordwijk-Binnen.

Bahamapijlstaart

Een mannelijk exemplaar werd waargenomen in de Binnenwatering te Katwijk in augustus 1990.

Chileense Smient

Een baltsend paartje werd in april 1994 rond het Oosterduinsemeer gezien. In augustus 1994 zouden ze met jongen gezien zijn in de Elsgeesterpolder.

Carolina Eend

Totaal vier waarnemingen, één exemplaar in 1990 in de Binnenwatering en één exemplaar tussen november 1993 en april 1994 in Polder Hoogeweg.

Mandarijneend

Twee waarnemingen. Eén exemplaar in Nieuw-Leeuwenhorst op 30 december 1987 en één exemplaar op het Oosterduinsemeer op 19 mei 1992.

Krooneend

Ook van deze soort is het moeilijk vast te stellen of het nu om 'wilde' exemplaren gaat, of om exoten. De vogel wordt vrij veel in waterwildcollecties gehouden, maar de Oosteuropese broedvogelpopulatie breidt zich langzaam maar zeker in westelijke richting uit. Waarnemingen vanuit vrijwel alle seizoenen. Laatste waarneming, een vrij tam vrouwtje in de Haarlemmertrekvaart op 23 juni 1994.

Kuifzaagbek

Vanaf half maart tot ongeveer half april 1994 was een vrouwelijk exemplaar aanwezig in de slootjes rond Landgoed Offem. Deze was vermoedelijk gekortwiekt.

Kroonkraanvogel

Eén waarneming van twee overvliegende exemplaren boven de Amsterdamse Waterleidingduinen op 9 oktober 1977.

Fazant

Thans vrij algemeen in Nederland en ook in onze omgeving. Oorspronkelijk als jachtwild uitgezet.

Goudfazant

In de jaren tachtig werd er regelmatig een mannelijk exemplaar waargenomen op Landgoed Offem, veelal langs de Nachtegaalslaan.

Grasparkiet

Verschillende exemplaren in diverse kleurvarianties zijn waargenomen in Noordwijk-Binnen en Noordwijkerhout. Vooral op mooie zomerse dagen ontsnappen deze vogels nogal eens.

Valkparkiet

Verschillende waarnemingen vooral uit de zomermaanden. De leukste waarneming is ongetwijfeld die van 16 september 1984, toen er één luid roepend in een groep Scholeksters over zee langs vloog.

Rosella Parkiet

Drie waarnemingen van overvliegende exemplaren, allen vanuit de Noordduinen. Eén op 30 oktober 1984, één op 9 december 1989 en één op 6 februari 1990.

Halsbandparkiet

Deze exoot is elders in Nederland al tot broeden gekomen. Bij ons vrij veel waarnemingen, vooral uit 1988 en 1989. Laatste waarneming, een overvliegend exemplaar over de Noordduinen op 24 oktober 1990.

Grijze Roodstaart Papegaai

Eén waarneming. In juli 1985 werd een exemplaar waargenomen op een bungalowpark langs de Duinweg.

Geelvoorhoofdamazonepapegaai

Een vrij schuw exemplaar in een perceel eiken op de picknickplaats bij Leeuwenhorst op 24 oktober 1992.

Dwergpapegaai

Eén waarneming van een geelkleurig exemplaar

op 27 mei 1985 in Nieuw-Leeuwenhorst

Papegaai spec.

Een groenkleurig exemplaar werd waargenomen ver de Noordduinen op 1 september 1990

Glansspreeuw

Twee waarnemingen. Eén exemplaar in Rijnsburg op 17 juni 1989 en één exemplaar in de Kloosterschuurpolder op 2 juli 1990.

Dominicaner Wida

Twee waarnemingen van deze soort, beide overvliegende exemplaren over de 'puinhoop' in Katwijk. Op 14 september 1990 en op 12 oktober 1990.

Krooneend

Japanse Nachtegaal

Eén exemplaar op 25 mei 1988 in de Noordduinen.

Beo spec.

Eén overvliegend exemplaar over de Noordduinen, op 29 september 1979.

Kanarie

Een bont gekleurd exemplaar op bungalowpark Bos-Zee-Duin. Waargenomen op 9 februari 1990.

Mozambique Sijs

Twee exemplaren in de Coepelduynen, nabij het Zwarte Pad op 12 mei 1994.

Tot zover het overzicht van de in Noordwijk en omgeving waargenomen exoten. Er zullen best nog wel soorten in ontbreken, want helaas wordt lang niet alles doorgegeven.

Naast deze soorten worden er ook jaarlijks vrij veel exoten in het Vogelasiel gebracht. Het is dan ook goed mogelijk dat die vogels in onze omgeving zijn aangetroffen. Hieronder een aantal exoten die de laatste jaren in het Vogelasiel terecht zijn gekomen.

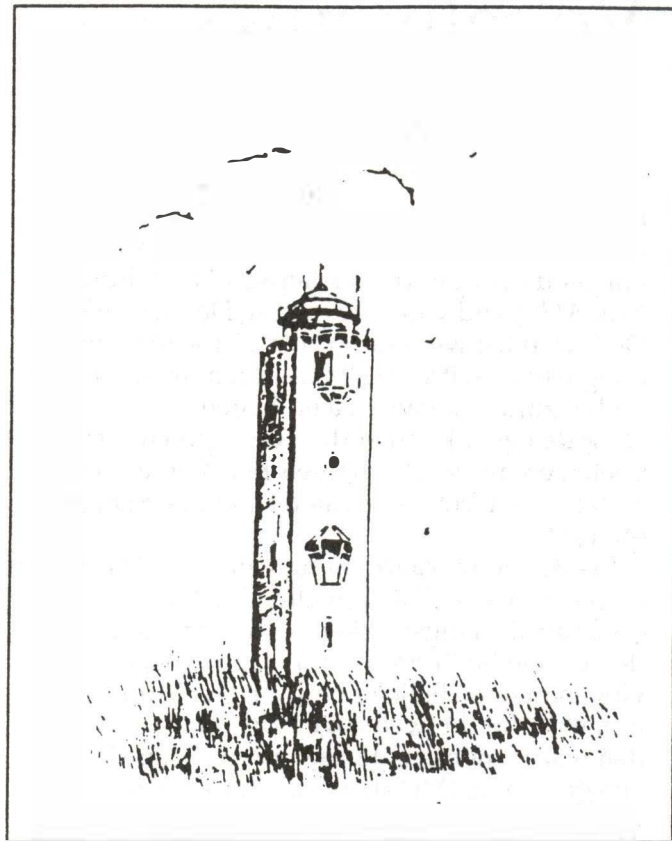
Muskuseend, Dwergkwartel, Kanarie, Carolina Eend, Papegaai spec, Zebravink, Pauw, Dwergpapegaai, Kleuramadine, Zilverfazant, Grijze Roodstaart Papegaai, Witkoplijstergaai, Diamantduif, Valkparkiet, Goudfazant, Bourgansparkiet, Pauwstaartduif, Rosella Parkiet, Lachduif, Japans Meeuwkje

Rondje groen

W. Andelaar

Als geen andere plaats leent Noordwijk zich voor een rondje groen. Met de vuurtoren als middelpunt iets oppikken van wat de natuur te bieden heeft.

Van een voormalig hoofd van de plantsoenen-dienst is de uitspraak: In Noordwijk Zee groeien alleen maar 'rozenbottels'. Met andere woorden, het heeft geen zin om allerlei aardige bomen en struiken in het zeedorp aan te planten. Die groeien toch niet. Hij bracht zijn uitspraak in praktijk. Overal in het dorp vond en vind je nog steeds de Rimpelroos, want dat is de naam van de struik. Een deel van de Prins Bernhardstraat heeft er zelfs de naam aan te danken: Het Rozenperk. Natuurlijk had de man veel beter bomen en struiken kunnen planten waarvan we weten dat die in de duinen gedijen, die hier thuis horen. De witte Abeel en de Balsempopel bijvoorbeeld, of de Noorse Esdoorn. Of deze hier echt thuis horen is overigens ook nog de vraag. De laatst genoemde zeker niet, maar net als de andere bomen voelen deze zich inmiddels goed thuis. Erg fraai is de Rimpelroos niet. Vooral als er van het snoeien niets terecht is gekomen, wordt het op den duur een wat uit de krachten gegroeid geheel. De fraaie bloei echter in het late voorjaar en de bottels in de nazomer maken veel goed. Niet alleen aardig voor het oog als we langs het fietspad naar het noorden lopen. Op die bottels zijn ook vaak vogels te zien. Ring- en Huismussen, soms Vinken, en zeker Groenlingen. Zij vinden volop voedsel in de vorm van het zaad in de bottels. Een enkele keer ook zijn er Putters op de Rimpelroos te zien. Als je dit beestje voor de eerste maal ziet heb je het idee dat het een weggevroten tropische vogel is. Veel rood en geel in het verenpakje. De meeste van onze inlandse zangvogels zijn nogal eenvoudig gekleurd. Je zou haast zeggen; aangepast aan de wat saaie en kleurloze uitstraling die wij Hollanders schijnen te hebben. De Putter springt daar zeker uit. Er zijn nog wel wat kleurige vogels in Nederland, de IJsvogel bijvoorbeeld en de Bijeneter, maar die zie je echt niet elke dag. Tot voor een jaar of twintig gold dat overigens ook voor de Putter. Deze hoorde meer thuis in de Betuwe en in Zeeland. Vooral in boom-

gaarden. Ik herinner me nog goed het eerste broedgeval in Noordwijk, op de v.d. Berghstichting. Dirk Barnhoorn liet me het nestje zien en dat was iets bijzonders voor deze streek. Nu vinden we de vogel broedend in en om het dorp, vooral in de jonge aanplant. Een paar jaar achter elkaar maakte een paartje een nest in een boom-pje aan de Prins Bernhardstraat. Met veel plezier gadeslagen door de bewoners daar. Zo'n stuk of wat Putters op een Rimpelroos maakt je wandeling extra plezierig. We zwermen tegenwoordig uit naar allerlei werelddelen, Indonesië en Australië om maar wat te noemen, of Zuid-Amerika. En komen dan thuis met allerlei verhalen, over Kolibris en Paradijsvogels die we gezien hebben. Leuk natuurlijk en erg mooi, maar je kijkt daar als toerist naar. Die Puttertjes echter geven je het gevoel dat ze echt van ons zijn. Bijna dagelijks te zien zomaar op je morgenwandeling.

Vogelnieuws

Ab Steenvoorden

Kleine Zilverreigers in de AWD

Door Jan Zwaaneveld werden op zaterdag 30 april twee Kleine Zilverreigers waargenomen, vliegend over de Amsterdamse Waterleidingduinen. Al lopend vanaf de ingang De Zilk, richting Oosterkanaal werden op zo'n 25 tot 30 meter hoogte twee witte vogels waargenomen die vanuit het zuiden kwamen aanvliegen.

Door de kijker konden de zwarte poten met gele voeten en de zwarte snalvels bekeken worden, zodat de determinatie van de soort geen problemen gaf.

Dit is de eerste waarneming van de Kleine Zilverreiger in ons gebied. Opvallend detail was, dat er op 29 april 7 langstreckende Zilverreigers werden gezien bij Breskens in Zeeland (deze vogels vlogen in noordelijke richting). Het is dus goed mogelijk dat de twee vogels die bij De Zilk werden waargenomen, de dag ervoor langs Breskens zijn gevlogen. (Met dank aan Jan Zwaaneveld voor de beschrijving van de waarneming).

Knobbelzwanen

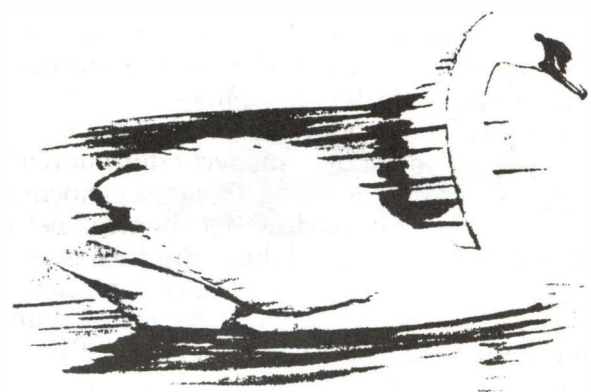
De in Nederland voorkomende Knobbelzwanen stammen oorspronkelijk af van ontsnapte en vrijgelaten vogels, die begin deze eeuw gehouden werden. De vogels werden gefokt voor consumptie, om het dons en als siervogel. Halverwege deze eeuw was het kweken van Knobbelzwanen niet echt lonend meer, en veel vogels verwilderden. In Europa komt de Knobbelzwaan van oorsprong alleen als wilde vogel in het oostelijk deel voor. Voordat de Knobbelzwaan vanuit gevangenschap vrijwel heel Nederland als broedvogel bezette, werd de soort in ons land alleen maar waargenomen als zeldzame wintergast.

Ook in onze omgeving kwam de Knobbelzwaan zo'n twintig jaar geleden nauwelijks als broedvogel voor en werd hij grotendeels alleen als doortrekker en wintergast waargenomen. Toch zijn er enkele kleine kenmerken waardoor je tegenwoordig nog steeds de 'echte' wilde vogels van de 'tamme' vogels kan onderscheiden.

Ten eerste zijn de wilde vogels vrij schuw en broeden op grote meren en langs rivieren in Oost-Europa, terwijl de zwanen in ons land juist vaak in de nabijheid van mensen nestelen. De Oost- en Noordepse vogels overwinteren voornamelijk op zee, langs de kust, terwijl de vogels die bij ons broeden vaak gewoon in het broedgebied overwinteren.

Een ander opvallend kenmerk is de kleur van de jongen. Bij de 'echte' wilde populatie hebben de jongen over het algemeen grijs dons, terwijl de Knobbelzwanen die in ons land, en elders in

West-Europa voorkomen over het algemeen jongen hebben met wit dons. Vroeger toen de zwanen nog gefokt werden voor het dons, bracht alleen wit dons geld op. Vandaar dat er alleen maar met die kleurvariëteit gefokt werd. In onze omgeving zie je vaak een paartje Knobbelzwanen met een aantal wit gekeurde jongen en een enkel grijs gekleurd jong.

Knobbelzwaan

De witte kleurvariëteit heeft hier de overhand. In Oost-Europa is het precies andersom. Het grootste deel van de jongen is grijs gekleurd en een enkeling maar wit.

Er zijn nog een paar kleine verschillen tussen beide verschillende 'kleurfasen', zo hebben bijvoorbeeld de vogels van de 'witte' variëteit lichtere, meer vleeskleurige poten, lichte oogleden en een lichtere huid op de onderkant van de snavel. De witte kleurvariëteit bij Knobbelzwanen worden 'Poolse' zwanen genoemd.

De gewonere soorten

De laatste Goudplevieren, 82 exemplaren, werden in de Polder Hoogeweg gezien op 4 april. Hier waren toen ook drie Bergeenden aanwezig. Een vrij late Kramsvogel werd waargenomen in de Coepelduynen op 12 mei. Zowel in de Coepelduynen als op landgoed Offem werd in mei en juni een overzomerende Buizerd waargenomen. Op 11 juni vloog er nog een Rotgans langs over zee, richting noord en een groep van 52 Tureluurs werd op 23 juni waargenomen in de AWD, langs het Van Limburg Stirumkanaal.

Aankomstdata zomergasten in Noordwijk en omgeving 1990 t/m 1994

Hieronder het jaarlijkse overzicht van de aankomstdata van de rond Noordwijk broedende zomergasten. Helaas wordt het aantal waarnemers dat elk jaar voor de waarnemingen zorgt steeds kleiner. Dit jaar hebben slechts vier mensen hun waarnemingen voor onderstaande tabel ingezonden.

n.b. = aankomstdatum niet bekend

o.w. = de vogels is overwinterend in het gebied waargenomen

Soort	eerste datum	1990	1991	1992	1993	1994
Zomertaling	04-03-1973	08-04	10-03	13-03	20-03	15-03
Boomvalk	22-03-1983	n.b.	n.b.	18-04	24-04	24-04
Grutto	24-01-1991	18-02	24-01	14-02	21-02	22-02
Visdief	26-03-1979	n.b.	24-04	24-04	09-04	03-04
Zomertortel	06-04-1968	n.b.	06-05	25-04	09-04	24-04
Koekoek	06-04-1977	26-04	20-04	21-04	19-04	23-04
Gierzwaluw	13-04-1991	29-04	06-05	22-04	21-04	23-04
Huiszwaluw	12-04-1977	29-04	01-05	22-04	19-04	16-04
Boerenzwaluw	24-03-1991	24-04	24-03	10-04	28-03	16-04
Gele Kwikstaart	17-03-1977	29-03	22-03	19-04	30-03	09-04
Boompieper	01-04-1926	n.b.	n.b.	18-04	04-04	06-04
Tapuit	08-03-1988	17-03	30-03	10-04	20-03	27-03
Roodborsttapuit	o.w.	22-02	25-02	07-03	26-03	o.w.
Paapje	14-03-1991	04-05	14-03	04-05	24-04	16-04
Gekraagde Roodstaart	27-03-1990	27-03	09-05	11-04	13-04	16-04
Zwarte Roodstaart	o.w.	27-03	31-03	05-04	21-03	14-03
Nachtegaal	01-04-1985	27-04	09-04	21-04	08-04	06-04
Sprinkhaanzanger	06-04-1985	13-04	14-04	22-04	02-04	16-04
Bosrietzanger	07-05-1988	21-05	11-05	n.b.	20-05	24-04
Kleine Karekiet	15-04-1979	n.b.	n.b.	25-04	04-05	30-04
Spotvogel	28-04-1977	02-05	25-05	n.b.	16-05	13-05
Tuinfluit	15-04-1958	n.b.	n.b.	n.b.	25-04	24-04
Grasmus	20-4-1968	27-04	n.b.	23-04	18-04	24-04
Braamsluiper	27-03-1975	n.b.	25-04	18-04	21-04	16-04
Fitis	18-03-1990	18-03	22-03	05-04	27-03	29-03
Tijftjaf	o.z.w.	12-03	10-03	03-03	13-03	27-02
Wielewaal	26-04-1969	16-05	27-05	n.b.	16-05	30-04

Veldwaarnemingen van april mei en juni 1994

Roodkeelduiker	1	12-05	over zee noord	WJH/ AS
Kleine Zilverreiger	2	30-04	over AWD bij De Zilk	JZ
Ooievaar	3	23-04	over Noordwijk-Binnen	HV
Lepelaar	1	24-04	over de zeereep	JoG
	1	30-04	t/m 07-05 wei Oud-Leeuwenhorst	RZ
	1	01-05	Polder Hoogeweg	JvD/HV
	1	20-05	over zee zuid	WJH
	1	28-06	boven Noordwijk	HV
Pijlstaart	2	23-04	over zee noord	HV
Zomertaling	1	03-04	Elsgeesterpolder	WJH
	2	06-04	Elsgeesterpolder	RS
	1	10-04	Elsgeesterpolder	AS
	1	13-04	Fagelsloot Bronsgeest	AS
Middelste Zaagbek	2	02-04	over zee zuid	AS
	5	10-04	over zee zuid	RS
	3	17-04	over zee noord	AS
	1	24-04	over zee	RZ
	2	10-05	over zee noord	HV
	1	12-05	over zee noord	AS
Wespendief	4	03-05	over Coepelduynen noord	AS
Bruine Kiekendief	1	23-04	uit zee oost	JoG
	1	16-04	over Noordduinen	JoG
	3	03-05	uit zee oost	JoG
	1	12-05	over Zwarte Weg Noordwijk	AS
	1	12-05	Noordduinen	JoG
	1	13-05	over Noordduinen	JoG
Blauwe Kiekendief	1	11-04	Noordduinen	JoG
Havik	1	10-04	AWD omgeving Zweefvliegveld	WJH
	1	24-05	AWD Marelberg	RS
	1	12-06	AWD Wolfsveld	JoG
Visarend	1	03-05	over Coepelduynen noord	AS
	1	14-05	over zee noord	JoG
Smelleken	1	24-04	over zee noord	JoG
	2	09-05	over zee noord	JoG
	1	10-05	over zee noord	JoG
	1	14-05	over strand noord	JoG
Kluut	6	17-04	over zee	AS
Bontbekplevier	18	12-05	ove zee noord	WJH/ AS
Kanoet	20	17-04	over zee	JvD
Kemphaan	1	04-04	Elsgeesterpolder	AS
	49	04-04	Polder Hoogeweg	AS
	3	06-04	Polder Hoogeweg	RS
	23	12-04	Polder Hoogeweg	HV
	8	24-04	Oosterduinsemeer	RS
	11	11-05	over Oosterduinsemeer	AS
	30	12-05	over zee noord	AS/RZ
	6	12-05	over Coepelduynen	AS
Regenwulp	1	22-04	over Langeveld	AS
	14	23-04	uit zee oost	JoG
	2	24-04	AWD over Oosterkanaal noord	RS

Regenwulp	24	24-04	uit zee oost	JoG
	1	03-05	over Coepelduynen	AS
	26	09-05	uit zee oost	JoG
	4	12-05	over Coepelduynen	AS
Zwarte Ruiter	8	03-05	over zee noord	JoG
	1	12-05	over Coepelduynen	AS
Groenpootruiter	11	23-04	uit zee oost	JoG
	2	28-04	over Vinkenveld Noordwijk	AS
	1	07-05	over Noordduinen	AS
	2	12-05	over zee noord	AS
Witgat	2	21-04	weilanden Oud-Leeuwenhorst	AS/RZ
	1	03-05	Guytedel Coepelduynen	AS
Zwartkopmeeuw	2	02-05	adult over zee zuid	JoG
Dwergmeeuw	10	02-04	over zee zuid	AS
	1	09-04	foeragerend Oosterduinsemeer	AS
	6	10-04	over zee zuid	RS
	105	17-04	over zee in 1 uur	JvD
	4	24-04	over zee noord	RZ
Noordse Stern	3	20-05	over zee noord	WJH
Dwergstern	3	12-05	over zee noord	WJH/AS/RZ
	4	22-05	over zee noord	RS
Zwarte Stern	7	24-04	over zee noord	RZ
	166	03-05	over zee noord	JoG
	4	12-05	over zee noord	WJH/AS/RZ
Bosuil	1	03-04	AWD ingang De Zilk	WJH
	1	10-04	AWD Haasveld	AS
	2	23-05	Calorama Noordwijk	AnM
	2	28-05	Calorama Noordwijk	AnM
Ransuil	1	05-06	jagend De Blink	WJH
	4	12-06	Noordduinen Duindamseslag	WJH
Zwarte Specht	1	23-04	Noordduinen	JvD
	1	24-04	Noordduinen	WJH
Oeverzwaluw	18	14-04	over Coepelduynen	AS
Gekraagde Roodstaart	1	10-04	AWD ingang De Zilk	WJH
	1	12-05	Aardbeiendel Noordduinen	HV
Paapje	4	12-05	Coepelduynen	WJH/AS
Beflijster	2	19-04	Coepelduynen	JvD
	10	24-04	Coepelduynen	AS
	2	30-04	AWD Westhoek	AS
	5	03-05	Coepelduynen	AS
	1	05-05	weilanden Oud-Leeuwenhorst	AS
	3	12-05	Noordduinen	JoG
	1	12-05	Coepelduynen	AS
Grauwe Vliegenvanger	1	12-05	Coepelduynen	WJH/AS
	1	05-06	Calorama Noordwijk	AnM
Bonte Vliegenvanger	1	14-05	Calorama Noordwijk	AnM
	1	12-05	Coepelduynen	WJH/AS
Wielewaal	1	30-04	AWD Vogelenveld	RS
	1	18-06	AWD Vogelenveld	WJH/AS
Roek	2	16-04	over AWD Zweefvliegveld	AS
Europese Kanarie	1	19-04	zingend Prins Hendrikweg	AvE
Kruisbek	16	26-06	over Coepelduynen	JvD
Roodmus	1	12-06	zingend AWD Ruige Del	DBA
Goudvink	2	30-04	ingang De Zilk	WJH

Waarnemingen insturen naar Ab Steenvoorden, Frankenhorst 27, 2171 VD Sassenheim

De waarnemers van het afgelopen kwartaal:

DBA = Dutch Birding Vogellijn
JvD = Jelle van Dijk
AvE = Arjan van Egmond
JoG = Johan Goudswaard
WJH = Willem-Jan Hooymans
AnM = Annelies Marijnis

AS = Ab Steenvoorden
RS = Rien Sluys
HV = Hein Verkade
RZ = Richard Zonneveld
JZ = Jan Zwaaneveld

Lijst van werkgroepen en commissies

Redactie van De Strandloper

Rien Sluys
Bremkant 38
2203 NG Noordwijk
Telefoon: 01719-10945

Planologische Commissie

Kees Verweij
Vinkenlaan 23
2201 BR Noordwijk
Telefoon: 01719-12219

Ledenadministratie

Herma Veefkind-Lieneman
Breloftpark 26
2201 TE Noordwijk
Telefoon: 01719-12368

Beheerscommissie Natuurcentrum

Wim Baalbergen
Schoolstraat 15
2202 HC Noordwijk
Telefoon: 01719-10210

Kantinevoorziening Natuurcentrum

Annie van den Oever
Van Panhuysstraat 34
2203 JR Noordwijk
Telefoon: 01719-12461

Werkgroep Tentoonstellingen

Nel Nooyen
Joh. Molegraafstraat 14
2201 LK Noordwijk
Telefoon: 01719-11347

Vogelwerkgroep

Ab Steenvoorden
Frankenhorst 27
2127 VD Sassenheim
Telefoon: 02522-18323

Plantenwerkgroep

Ees Aartse
Joh. Molegraafstraat 6
2202 LK Noordwijk
Telefoon: 01719-14268

Werkgroep Bibliotheek

Marian Bos
Morgenster 23
2201 SZ Noordwijk
Telefoon: 01719-18636

Scholen- en groepenbezoek Natuurcentrum

Toos Bom
Lijnbaanweg 26
2201 LE Noordwijk
Telefoon: 01719-11285

Jeugdnatuurclub

Richard Zonneveld
van Struykstraat 57
2203 HD Noordwijk
Telefoon: 01719-15023

Veldwaarnemingen

Ab Steenvoorden
Frankenhorst 27
2171 VD Sassenheim
Telefoon: 02522-18323